

Transformacja węglowa w subregionie konińskim.

Daniel Kiewra, Aleksander Szpor

Rozwój subregionu Konińskiego jest zagrożony w związku z przewidywanym ograniczaniem działalności jego głównego podmiotu gospodarczego – Grupy Zespół Elektrowni Pątnów-Adamów Konin (ZE PAK) S.A.. Zagrożenie to, wynika z wyczerpywania się zasobów węgla brunatnego, a w konsekwencji zmniejszania się możliwości produkcji energii, stanowiącej główne źródło zysków Grupy. Sytuacja grupy przełoży się na zwolnienie gospodarcze subregionu, głównie poprzez likwidowanie dobrze płatnych miejsc pracy oraz spadek dochodów dla gmin. Będzie to miało wymierne skutki dla wszystkich mieszkańców subregionu obniżając poziom usług publicznych i jakość życia.

Celem naszego raportu jest pokazanie jak wspierać transformację by przebiegała ona w sposób zrównoważony i sprawiedliwy. W raporcie wskazujemy, że tworzenie nowych miejsc pracy w branżach pokrewnych do górnictwa oraz wsparcie procesu przekwalifikowywania może ułatwić zmiany struktury gospodarczej regionu. Jednocześnie wskazujemy, że dążenie do zachowania możliwie wysokich zdolności wytwórczych w ramach Grupy ZE PAK w oparciu o inne źródła energii jest pożądane zarówno z ekonomicznego jak i społecznego punktu widzenia.

Przeprowadzona przez nas analiza pozwoliła na sformułowanie następujących wniosków:

- Grupa ZE PAK S.A. odgrywa kluczową rolę w subregionie konińskim oferując zatrudnienie, zapewniając dochody samorządom lokalnym oraz generując znaczną wartość dodaną brutto.
- Zasoby węgla brunatnego kończą się i wydaje się, iż bez względu na zabezpieczenie dostępu do nowych złóż, działalność ZE PAK w oparciu o węgiel brunatny będzie spadać i zakończy się około roku 2035.
- Spadek wydobywania oznacza również proporcjonalny spadek produkcji energii opartej na węglu brunatnym. Bez inwestycji w nowe moce wytwórcze oparte na gazie i odnawialnych źródłach, Krajowy System Energetyczny może czekać poważny problem niedoboru mocy.
- Spadek zatrudnienia w segmencie wydobywania węgla brunatnego będzie jednym z kluczowych wyzwań dla subregionu konińskiego, biorąc pod uwagę jego obecną sytuację społecznoekonomiczną.
- Redukcję zatrudnienia w kopalniach odkrywkowych subregionu konińskiego można osiągnąć poprzez naturalny ubytek liczby pracowników, tj. poprzez odejścia pracowników do innych sektorów gospodarki, odejścia na emeryturę oraz zatrzymanie napływu nowych pracowników.
- Aby zapobiec negatywnemu scenariuszowi transformacji w regionie, konieczne są działania na rzecz dialogu społecznego i wsparcia pracowników odchodzących z sektora wydobywczego-energetycznego.
- Doświadczenia zagraniczne wskazują, że reindustrializacja może być bardziej skuteczna niż całkowite odejście od przemysłu (przykład Niemieckich Łużyc) oraz że koncepcja sprawiedliwej transformacji może być podstawą strategii dla regionów górniczych (przykład Hiszpanii). Pogłębiona i systematyczna analiza czynników wpływających na transformację może pomóc w zarządzaniu tym procesem (przykład Kanady).

Przedstawiona w opracowaniu konkluzje i implikacje dla polityki publicznej mogą być punktem wyjścia lub uzupełnieniem dla debaty publicznej nad możliwymi scenariuszami sprawiedliwej transformacji węglowej w regionie. Główne tezy naszego raportu wspieramy przykładami transformacji przeprowadzonymi w Niemczech, Hiszpanii i Kanadzie.

Pełna wersja artykułu dostępna na stronie IBS

Kiewra D., Aleksander Sz. (2018), Transformacja węglowa w subregionie konińskim, IBS Research Paper 06/2018,

http://ibs.org.pl/app/uploads/2018/12/IBS_Research_Report_06_2018_PL.pdf

Projekt finansowany ze środków European Climate Foundation. Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych ZE PAK S.A.. Główny Urząd Statystyczny nie ponosi odpowiedzialności za dane i wnioski zawarte w publikacji. Stosuje się zwyczajowe zastrzeżenia. Wszelkie błędy są nasze.